

לקראת יום המורה המתקיים ב-9.12.2020 ברצוני להתייחס בקצרה למעמד המורה ולחשיבות האתגרים העומדים בפני צוות החינוך וההוראה בארץ בכלל ובמטה יהודה בפרט בימים מאתגרים אלו.

בנאום שנשא מאיר שליו לפני חודש במעמד קבלת דוקטור כבוד מטעם הטכניון (כנציג הזוכים) אמר בהתייחסו לאביו המשורר יצחק שליו שהיה מורה, את הדברים הבאים:

עדה יונת כלת פרס נובל, שהייתה תלמידה של יצחק שליו שהיה המחנך שלה בכיתה ד' אחרי שזכתה בפרס נובל סיפרה על תרומתם של שני מורים להישגיה. האחת היא טוני הלה, מנהלת תיכון חדש שבו למדה בתל-אביב, והשני - יצחק שלו, אביו. בהתרגשותו הרבה, פנה אליה לאחר התייחסותה של עדה יונת במעמד הפרס, בכדי לברר בפליאתו מדוע דווקא בחרה לציין את אביו שהיה מורה לספרות ותנ"ך ולשון וידיעת הארץ והיסטוריה, ולא עסק בהוראת המדעים והביוכימיה (התחום בו זכתה בפרס) תשובתה הייתה: "הרגשתי שהוא רואה דברים שאנשים אחרים בכלל לא רואים.. אבי היה אדם חילוני, לא מחמת זלזול ועצלות אלא מתוך ידיעה והכרה. הוא קרא ולימד תנ"ך באהבה ובבקיאות רבה, אבל דרכו הייתה גם ביקורתית, וספקנית, חותרת אל האמת, מסרבת לקדש אדם או מסורת או דיסציפלינה בלי לחקור ולדרוש - בדיוק מה שצריך כדי להצטיין בביוכימיה זו היא כל התורה כולה, ואיך זיל גמור. ובעברית - לחקור, להשכיל, ללמד ולהשכיל".

במהלך עבודתו של המורה והמחנך, ישנם הרבה רגעי שחיקה, עומס גדול של התנהלות מול משברים, התמודדות עם מציאות משתנה ובימים אלו אתגר עצום (בעיקר בחטיבות הביניים ובעל יסודי אך גם בה'ו) של יצירת משמעות והבניית תהליכים גם במציאות של למידה מרחוק, מתווים משתנים וניתוק קשר הלמידה והחינוך המסורתיים שאליו היו מורגלים התלמידים והמורים מימים ימימה.

היכולת לייצר רגעים משמעותיים, לפרוץ את אטימות המסכים, שיעורי הזום, והמפגשים הפיסיים הנדירים, תלוייה ביצירתיות רבה הנדרשת מהמורים, בגוון דרכי הלמידה וההוראה ומעל הכל ביצירת מערכת יחסים אותנטית ואמיתית בו המורה והמחנך מביא את עצמו, ללא מסכים וללא חסמים - לידי ביטוי. היכולת לבצע זאת במציאות העכשווית הינה מאתגרת פי כמה, והאתגרים הקשורים בשינוי סדר היום, בריחוק ממסגרת פורמאלית רצופה, בתקשורת "זומית" וצמצום יכולת החברות של בתי הספר - מזמנת קשיים עצומים שעמים חדרי המורים, הנהלות בתי הספר, היועצים, הפסיכולוגים ומנהלי החינוך מתמודדים היום.

מורים ומחנכים במערכת מתנהלים אליבא דקורצ'אק כמי ש"זורע חיטים - דואג לימים, הנוטע עצים - דואג לשנים, המחנך אנשים - דואג לדורות" (יאנוש קורצ'אק). במהלך שגרת לימודים של מורים ומחנכים שהיו לי, כאיש חינוך אני מבין בדיעבד - שזיקוק אותם הרגעים שבדיעבד ייצרבו לתחושה שלי כבוגר, כאדם שהיה תלמיד - והביאו אותי לידי הכרה שהיה משהו באותו מורה, אותו מחנך, אותו אדם, אותנטי של חוויית הלימוד, של היחס האישי, המבט והיכולת לראות בי, התלמיד האדם, את מה שמעבר, שישאיר את החווייה שבעתיד תתחבר לחווייה של מעבר לזריעת חיטים, לדאגה לימים, לנטיעת עצים - לידי חינוך אנשים.

אני מאחל לכול המורים, המחנכים במטה יהודה שלקראת יום המורה הבא עלינו לטובה, למול כל האתגרים העומדים בפנינו, למול המתוים המשתנים בגין הוראות משרד הבריאות ואתגרי הקורונה - נדע להעריך את עשייתנו, להרים ראש ולשאוב כוחות מהמשפחות, מהתלמידים ומהגורמים בקהילה - שרואים ומעריכים את פעלנו ומבינים את תפקידנו החשוב, בעיקר בימים אלו ולמרות התהליכים המתסכלים של התדרדרות מעמד המורה בתודעה הציבורית חברתית בעשורים האחרונים.

בחדשים האחרונים, למול אתגרי התקופה, פותחו בבתי הספר ובחדרי המורים תהליכים מעמיקים ומורכבים של מתודות הוראה מתוקשבת, למידה הברידית, ניהול שיחות משמרות ומחזקות קשר בין התלמידים המורים המחנכים וההורים, פעילויות מעצימות ומשמעותיות למול הקהילות ביוזמות עשייה חברתית, התנדבויות ותרומה לקהילה, עשייה ערכית והתמודדות מקצועית עם גורמי סיכון שנוצרו בגין חוויית הניתוק הפיסי מבתי הספר.

אני מברך את מובילי החינוך בבתי הספר התיכוניים והיסודיים ובגנים - ומקווה שהחזרה המדורגת לשגרה המתבצעת בימים אלו, תעבור בשלום, תפעל בהתאם להנחיות, ותאפשר שגרת למידה ועשייה ערכית חברתית, שהייתה כה חסרה בחדשים האחרונים.

לרגל יום המורה - ובמקביל למתן "מתנות קטנות" ברוח הרצאת ההשראה שמנהל החינוך הפיק עם צוותי החינוך במועצה בערב הוקרה של "מתנות קטנות" מבית מדרשו של נועם חורב, אני מוקיר את הצוותים החינוכיים, המורים והמורות בבתי הספר ומאחל שנזכה לבשורות טובות, שנצליח להפיק מעצמנו את המירב עבור תלמידינו ומשפחותיהם, ושנדע למנף את כל היתרונות שחווינו בתקופה מאתגרת זו במימדי הלמידה המתקשבת, ההיברידית, וסיגול מתודות יצירתיות להעמקת הקשר עם התלמידים.

אסיים באמירה חינוכית ערכית המובילה אותי לכל אורך דרכי החינוכית בכל תפקידי- המהווה מבחינתי מפתח לעשייה חינוכית ולמשמעות חינוכית לכולנו כאנשי חינוך: "כיצד בונים ספינה? אוספים אנשים ונוטעים בהם את האהבה והכמיהה לים הרחב, הגדול והאינסופי, ולא - אוספים אנשים ואומרים להם לאסוף עצים ולהכין תכניות לבניית ספינה. (אנטואן דה סנט אכזופרי).

שנטפח בתלמידי ישראל אהבה וכמיהה לידע, ערכים של שוויון ערך האדם, ושתמיד נזכור להוקיר את מי שנושא בעול העשייה החינוכית היום יומית, המורים, המורות המחנכים והמחנכות הגננות והסייעות".

יום המורה שמח לכולנו!

בהוקרה ובהערכה גדולה, ניב בר-גיא ראש מנהל החינוך במטה יהודה